

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੰਤਿਮਾਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ 1989।

(21) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ

ਸਵਤੰਤਰ ਕੁਮਾਰ ਜੋ

ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ-ਜਵਾਬਦਾਰ

2000 ਦਾ ਸੀਆਰ ਨੰਬਰ 269

2 ਮਾਰਚ, 2000

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908—0.14 ਆਰ.ਐਲ. 5—ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ—ਅਪੀਲੇਟ ਕੋਰਟ ਅੱਗੋਂ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ—3/4 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਦਈ 0.14 ਆਰ.ਐਲ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। 5 ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਲਈ ਸੀਪੀਸੀ—ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ—ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਝਿਜਕ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ—ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ—ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ—ਵਧੀਕ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇੱਕ ਧਿਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਵਾਧੂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਤੱਥ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੈ।

(5) . ਚੋਪੜਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਨਿਰਣਾ

ਸਵਤੰਤਰ ਕੁਮਾਰ, ਜੋ.

Piara Singh and others v. Bhupinder Kaur and another	22
(Swatanter Kumar, J.)	0

(1) 29 ਨਵੰਬਰ 1999 ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਿਸ਼ਿਯਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ

ਇਸ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦਾ।

(2) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਲ 1995 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸਫਲ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ 27 ਅਕਤੂਬਰ, 1999 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 14 ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਿੱਖਿਅਕ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 29 ਨਵੰਬਰ, 1999 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 14 ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੱਦੇ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ:-

“ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਾ-ਫਰੋਮਿੰਗ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਨਾਗੁਬਲ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਰਾਓ ਏਆਈਆਰ 1956-ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 593, ਨਾਦੁਨਾਰੀ ਕਾਮੇਸ਼ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਸੰਪਤੀ ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਏਆਈਆਰ 1963 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 884 ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ, ਫਿਰ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ (1990(2) SLJ 744 ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਲੀਲ ਦਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।”

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਗੋਵਰਧਨ ਦਾਸ, ਪੀਏ-1) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ

ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

(5) ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਥਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਧੂ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤੱਥ ਅਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੂਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਝਿਜਕ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਗਰਾਊਂਡ ਨੰਬਰ 12 ਅੰਕ ਨੰਬਰ 2 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਨੰਬਰ 13 ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 2*ਏ ਅਤੇ 3 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਹੁਣ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

(6) ਛੋਟ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਧਿਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿਚ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਤੱਥ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੈ। "ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗੋਵਰਧਨ ਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਇੰਨਾ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-;

“ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ 14, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (5) ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਭੌਤਿਕ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੇਰਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਧਿਰ ਭਾਵੇਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹੋਵੇ ਪਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ, ਉਚਿਤ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਹੀਂ ਹਨ।"

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਸਾਲਿਗ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ੰਕਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਹੋਰ (2) ਕਿ ਨਕਲ ਨੇ ਉਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੋ ਇਸ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਵਾਦ ਰਹਿਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਕਲ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਾਧੂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

(8) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਚਰਣ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਾਫਾਈਡ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ